

Adóellenőrzés, adóigazgatási eljárás

Az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCV. törvény (Art.) határozza meg az adóellenőrzés és adóigazgatási eljárás általános szabályait. Az adóhatóság eljárása államigazgatási eljárásnak minősül, így az Art.-ban, illetve más adójogszabályokban nem szabályozott kérdésekre az államigazgatási eljárási törvény szabályai irányadók. Illetékesség tekintetében adóügyben az eljárásra azon adóhatóság illetékes, amelynek a területén a magánszemély állandó, ennek hiányában ideiglenes lakóhelye, szokásos tartózkodási helye, a jogi személyiség nélküli vállalkozó - ideértve a vállalkozó magánszemélyt is - székhelye, ennek hiányában telephelye, illetve a jogi személy székhelye található. Az ingatlanról vagy az ingatlanhoz fűződő vagyoni joggal kapcsolatos adóügyben az ingatlan fekvése szerinti adóhatóság az illetékes. Ha a vállalkozónak több telephelye van, az ellenőrzésre és az eljárásra az elsőként bejelentett telephely szerinti első fokú állami adóhatóság az illetékes. A később bejelentett telephely szerint illetékes első fokú állami adóhatóság is jogosult az adózó telephelyén az egyéb adókötelezettségek vizsgálatára, illetve az egyes adókkal, költségvetési támogatásokkal kapcsolatos adatok, tények és körülmények előzetes rögzítésére.

Az APEH területi szerve az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal elnökének engedélyével az illetékességi területén kívül is végezhet ellenőrzést. Az illetékességi területen kívüli ellenőrzésre az engedély a vizsgálat típusától függően konkrét egyedi ügyre vagy az adózók meghatározott csoportjára vonatkozhat. Az illetékességi területen kívüli ellenőrzés során is figyelemmel kell lenni arra a szabályra, hogy az adóhatóság korábban ellenőrzéssel lezárt időszakot ismételtelen nem vizsgálhat.

Adóügyekben kit és mely idősakkal kapcsolatosan ellenőrizhetnek?

Ellenőrzést az adómegállapítási jog elévülési idején belül, az adott naptári év utolsó napjától számított 5 éven belül lehet tartani. Az ellenőrzés szükségességét, gyakoriságát az adóhatóság vezetője határozza meg. Az ellenőrzési szempontok szerinti kiválasztás mellett vizsgálatot kell folytatni más hatóságok megkeresése vagy lakossági bejelentés alapján is. Ezekon felül is folyamatosan történik az adózók átfogó ellenőrzése, objektív akadályok miatt nincs lehetőség azonban az ötéves elévülési időszakon belül minden adózóra sort keríteni.

Mikor kötelező ellenőrizni?

Ha a vállalkozás felszámolását, végelszámolását rendelték el. Felszámolás esetén a felszámolás közzétételétől számított 1 éven belül, a záró adóbevallás ellenőrzését pedig az annak kézhezvételétől számított 30 napon belül be kell fejezni. Végelszámolásnál a végelszámoló értesíti az adóhatóságot a záró adóbevallás elkészítéséről. A hatóság a záró adóbevallás és az évközi adóbevallás ellenőrzését az értesítéstől számított 30 napon belül köteles befejezni.

Számvevőszéki felhívásra.

A pénzügyminiszter utasítására.

A képviselő-testület határozata alapján, helyi adók ügyében.

Magánnyugdíjpénztáraknál évente.

Átalakulás, az adókötelezettség megszűnése vagy jogutód nélküli megszűnés esetén az APEH elnöke dönt az ellenőrzés szükségességéről.

Adó- és támogatás-igénylések esetén a kiutalás előtt. (Az igazgatóságokon belül elkülönült szervezeti egység végzi. Számítógépes program válogatja ki azokat az adóbevallásokat, amelyek meghatározott összeghatárt meghaladó igénylést tartalmaznak. A program által kijelölt adózóknál az első fokú adóhatóság bizonylat-, könyvvezetés- és nyilvántartás-ellenőrzést rendel el. Az ellenőrzés elrendelése nem automatikus, mérlegelés alapján történik.)

Adóellenőrzéssel lezárt időszak ismételt ellenőrzése

Az adóhatóság ismételtellenőrizheti az ellenőrzéssel lezárt időszakot:

- felüellenőrzés esetén (APEH, illetőleg VPOP végzi, amely az elsőfokú adóhatósági ellenőrzésnek a szakszerűségét és törvényességét vizsgálhatja)

- felszámolás, végelszámolás, átalakulás, adókötelezettség megszűnése, jogutód nélküli megszűnés esetén

- ha a korábbi ellenőrzés megállapításainak végrehajtását vizsgálja

- ha az ellenőrzést a TB igazgatási szerv, illetőleg a magánnyugdíjpénztár megkeresésére soron kívül folytatja le, és az ismételt ellenőrzés eredménye ellátási jogosultságot teremt.

Az ellenőrzés folyamata, cselekményei

Az adóellenőrzés helyszínéről és időpontjáról a hatóság előzetesen értesíti az adózót. Az ellenőrzést a hatóság döntése szerint a helyszínen vagy az adóhatóság hivatalos helyiségeiben tartják. (Nincs kötelezettség az értesítésre, ha a bizonylatok, könyvek, nyilvántartások, egyéb iratok megsemmisítésétől vagy az üzleti tevékenység körülményeinek megváltoztatásától lehet tartani.) A helyszíni ellenőrzést a vállalkozónál a tevékenysége folytatásának idején, más személynél pedig napközben 8-20 óra között lehet lefolytatni. Ettől az adózó kérelmére el lehet térni. A hatóság hivatali helyiségében az ellenőrzést a hivatali időben kell megtartani.

Az adóhatóság az ellenőrzés során jogosult a helyszínen tartózkodó magánszemélyt igazoltatni, ha a körülmények arra utalnak, hogy adóköteles tevékenységet folytat, vagy abban közreműködik.

Az adóhatóság az általa lefolytatott ellenőrzés megállapításait jegyzőkönyvbe foglalja. Az ellenőrzés befejezésekor a vizsgálat eredményét - a jegyzőkönyv átadásával egyidejűleg - ismertetni kell. Az adózó az átadástól számított 8 napon belül a jegyzőkönyvre írásbeli észrevételeket tehet. Ha az adózó vagy annak képviselője az ismertetésen nem vesz részt, illetve a jegyzőkönyvet nem veszi át, azt részére kézbesíteni kell. A fentiekől eltérően folytatni kell az ellenőrzést, ha az előterjesztett észrevételek indokolják vagy a tényállás további tisztázása szükséges. Az adózó által megjelölt érdekképviselői szerv szakértője az ellenőrzés befejezése után a megállapításokra észrevételt tehet, és ezt az iratokhoz kell csatolni. Ha az eljárás eredményeként az adóhatóság mindent rendben talált, a jegyzőkönyv elkészítésével, ismertetésével lezárul az ellenőrzés. Jogszabálysértés esetén az adóhatóság adóigazgatási eljárást kezdeményez, ha pedig olyan jogsértést tár fel, amellyel kapcsolatos eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, köteles megkeresni az intézkedésre jogosult szervet.

Egyszerűsített ellenőrzés

Az önadózási kötelezettség teljesítését az adóhatóság a rendelkezésre álló adatok és a benyújtott adóbevallás egybevetésével ellenőrzi. Az adóbevallás felülvizsgálatáról ekkor is értesíteni kell az adózót. Ha a bevallás a jogszabályi előírásoknak megfelel, az adózót e tényről tájékoztatni kell. Ha a bevallott adó, támogatás stb. nem felel meg a jogszabályok rendelkezéseinek, az adóhatóság az adózót a megállapított tényállásról és az adókülönbségről a jegyzőkönyv kézbesítésével értesíti azzal, hogy ha 8 napon belül nem tesz észrevételt, az adókülönbséget megállapítására az adóigazgatási eljárást megindítja.

APEH Információs füzetek

Adóhatóság hatásköre és illetékessége

Adóügyekben melyik adóhatóság járhat el?

Az adóellenőrzés lefolytatására a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező adóhatóság jogosult.

Az adó, a költségvetési támogatások, illetve a magán-nyugdíjpénztári tagdíjfizetési kötelezettséghez kapcsolódó ellenőrzés, utólagos adómegállapítás, végrehajtás ügyében első fokon az **Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH)** szervei járnak el, területenként az alábbi megoszlásban:

APEH Észak-budapesti Igazgatósága:

Budapest I., II., III., IV., V. és XIII. kerületek

APEH Kelet-budapesti Igazgatósága:

Budapest VI., VII., VIII., X., XIV., XV., XVI. és XVII. kerületek

APEH Dél-budapesti Igazgatósága:

Budapest IX., XI., XII., XVIII., XIX., XX., XXI., XXII. és XXIII. kerületek

APEH megyei igazgatóságai az adott megye területén

APEH Pest megyei és fővárosi kiemelt adózóinak igazgatósága:

Árbevételük mérete, vagy tevékenységük jellege (ld. pénzüzetek) miatt kiemelt jelentőségű, fővárosi, vagy Pest megyei székhelyű, jogi személyiséggel rendelkező adózók esetén.

2000. január 1-től az APEH hatáskörébe tartoznak a járulékokkal kapcsolatos hatósági feladatok is.

Más, adóhatósági feladatokat ellátó intézmények:

Önkormányzati adóhatóságok:

A helyi adók, az önkormányzatot megillető egyéb adók, továbbá az adók módjára behajtandó köztartozások ügyében első fokon eljáró hatóságok.

Illetékhivatalok (Fővárosi és megyei illetékhivatalok): illetékügyekben járnak el.

Vámhatóságok:

A külföldi rendszámú gépjárművek adóztatásával, valamint a jövedéki adóztatással kapcsolatos feladatok.

Az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCV. Törvény

Önellenőrzés

Az adózás rendjéről szóló törvény szerint az önadózás útján megállapított vagy megállapítani elmulasztott adót, adóalapot – az illeték kivételével – és a költségvetési támogatást az adózó helyesbítheti. A helyesbítés számításánál mindig az adott időszakban érvényes szabályok szerint kell eljárni. Amennyiben az önellenőrzés a jogszabályoknak megfelelően történt, akkor a jogkövetkezmények szempontjából úgy tekintendő, mintha a bevallást és a befizetést az eredeti időpontban fizette volna a meg az adózó. Fontos szabály az is, hogy önellenőrzést csak az elévülési időn – 5 éven - belül lehet végezni, s hogy ily módon csak a beadott bevallást lehet módosítani, tehát például a be nem vallott, téves összegben megfizetett adót vagy a be sem adott bevallást így nem lehet helyesbíteni, illetve pótolni. Önellenőrzést azért érdemes végezni az adózónak, mert lényegesen kisebb a szankciója, mintha az adóellenőrzés tárja fel a hibát: ilyenkor ugyanis a késedelmi pótléknál jóval kisebb összegű önellenőrzési pótlékot kell csak fizetni, s nincs adóbírság sem.

Az önellenőrzés az önadózás rendszeréből adódó jogosultság. Ha ugyanis az adózónak saját magának kell megállapítania és bevallania az adóját és költségvetési támogatását, akkor lehetővé kell tenni számára, hogy tévedését utóbb módosítsa, vagy ha mulasztott, mulasztását pótolja.

Az önellenőrzés csak azokra a kötelezettségekre, jogosultságokra és támogatásokra terjed ki, amelyet az adózó állapít meg. Az önellenőrzés nem terjed ki az adóelőlegre, bírságra, késedelmi pótlékra és költségekre, továbbá az adózó gazdasági döntéseire.

Önellenőrzéssel helyesbíteni lehet: az adóalapot, az adót, a költségvetési támogatás alapját és összegét.

Az önellenőrzésnek mindig a bevallási időszakhoz kell kapcsolódnia, vagyis a hiba elkövetésének az időszakáról benyújtott bevallást lehet módosítani. Az önellenőrzés bevallása az e célra készített, a kereskedelmi forgalomban kapható formanyomtatványon történik.

Önellenőrzéssel helyesbítheti a magánszemély a munkáltatónál, kifizetőnél a kifizetést megelőzően tett, a járulékfizetés felső korlátjának elérésére vonatkozó nyilatkozatát, ha azt jogszerűen nem tehetné volna meg. Önellenőrzéssel helyesbítheti a járulékbevallást a munkáltató, a kifizető, ha a járulékot nem a jogszabályoknak megfelelően vonta le.

Az adózónak, ha feltárta az adóbevallás hibáját, a hibát nyilvántartásba kell vennie és a nyilvántartásba vételtől számított 15 napon belül kell a formanyomtatványon bejelenteni (bevallani) az adóhatósághoz.

A feltárástól számított 15. napig kell a feltárt adókülönbözetet befizetni, illetve a 15. nap után nyílik meg a lehetőség az adózót megillető adókülönbözöt visszaigénylésére.

Az adózó az önellenőrzést az elévülési időn belül végezheti el. Abban az esetben, ha a az adózónál ellenőrzés lefolytatására került sor, a vizsgálat alá vont adó és költségvetési támogatás önellenőrzéssel nem helyesbíthető.

Önellenőrzéssel való helyesbítésre csak az ellenőrzés megkezdése előtt van lehetőség, az ellenőrzés megkezdése után már nincs. Az ellenőrzés a megbízólevél átadásával veszi kezdetét, amennyiben pedig az ellenőrzés lefolytatására az adóhivatal hivatalos helyiségében kerül sor, az erről szóló értesítés kézhezvételének időpontjával. A vizsgálat alá nem vont adó és költségvetési támogatás vonatkozásában nincs akadálya önellenőrzés végrehajtásának az adóhatósági ellenőrzés megkezdését követően sem.

Önellenőrzési pótlék

A szabályszerűen elvégzett önellenőrzéshez pótlékfizetési kötelezettség kapcsolódhat. Önellenőrzési pótlékot abban az esetben kell felszámítani, ha az adózó módosított kötelezettsége meghaladja az eredetileg bevallott kötelezettséget, vagy a bevallott támogatási igényjogosultság az önellenőrzés eredményeként csökken. Ellenkező esetben, vagyis az adózó javára mutató önellenőrzés esetén pótlékot nem kell felszámítani.

Az önellenőrzési pótlék alapját adónként, költségvetési támogatásonként a bevallott és helyesbített adó, illetve a költségvetési támogatás összegének különbözete adja és azt minden esetben az adózó saját maga állapítja meg. A pótlék számítása szempontjából az egyes adónemek vagy költségvetési támogatások között kompenzálni nem lehet.

Az önellenőrzési pótlék esedékessége az önellenőrzési bevallás benyújtásának időpontja, de legkésőbb a feltárástól számított 15. nap. Az önellenőrzési pótlékot a késedelmi pótlék 50%-ának, ismételt önellenőrzés esetén 75%-ának megfelelő mértékben kell felszámítani az önellenőrzéssel érintett időtartam minden napjára. Ismételtnek minősül az önellenőrzés abban az esetben is, ha a korábbi helyesbítés kötelezettség csökkenést tárt fel. Az időtartam, amit figyelembe kell venni a bevallás benyújtására előírt határidő leteltét követő első naptól a helyesbítés nyilvántartásba történő feljegyzésének napjáig terjed. Az egy napra jutó önellenőrzési pótlék mértékét három tizedesjegyre kell megállapítani és kerekítés nélkül ezt a mértéket kell számítási tényezőként figyelembe venni.

Tekintve, hogy az önellenőrzési pótlék is adó, így az abban elkövetett tévedés is helyesbíthető önellenőrzéssel. Amennyiben az önellenőrzés pótlólagos befizetést nem eredményez, mivel azt az adózó az eredeti esedékesség időpontjáig hiánytalanul megfizette, és ez a "túlfizetés" az önellenőrzés esedékességi időpontjában is fennáll az adózó folyószámláján, akkor az önellenőrzési pótlékot az előzők szerinti módon kiszámított napi pótlék mértékével kell megállapítani, de magánszemély esetében az 1000 Ft-ot más adózó vonatkozásában az 5000 Ft-ot meghaladó részét nem kell sem bevallani, sem befizetni.

Az önellenőrzés akkor szabályszerű, ha az önellenőrzési bevallás benyújtása, a feltárt adókülönbözöt és ha az önellenőrzéshez önellenőrzési pótlék is kapcsolódik, annak befizetése is határidőre megtörténik. Amennyiben a feltárt adókülönbözöt, továbbá az ahhoz kapcsolódó önellenőrzési pótlékot az adózó nem fizeti meg határidőre, akkor a kötelezettség eredeti esedékességének időpontjától késedelmi pótlék terheli.

– az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény 8. §, 19/A §, 42–44. §, valamint 70–71. §., APEH információs füzetek

Bejelentkezés elmulasztása

Az adóhatósághoz történő bejelentkezési kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezménye:

A bejelentkezési kötelezettség megsértésének általános következménye a mulasztási bírság kiszabása.

Az adóhatóság mulasztási bírságot szab ki:

- a) ha az adózó bejelentkezési, változásbejelentési kötelezettségének késedelmesen tesz eleget,
- b) bejelentkezési kötelezettségének egyáltalán nem tesz eleget, továbbá
- c) ha vállalkozói igazolványhoz vagy cégbejegyzéshez kötött tevékenységet vagy adóköteles tevékenységet bejelentkezési kötelezettség teljesítése nélkül folytat.

A bejelentkezés, változásbejelentés késedelmes teljesítése esetén mulasztási bírságot szab ki az adóhatóság. Ennek összege magánszemély esetén (ideértve az egyéni vállalkozót is) 50 ezer forintig, más adózónál 100 ezer forintig terjedhet. Ha a mulasztást az adóhatóság tárja fel – a teljesítésre történő felhívással egyidejűleg – magánszemélynél 100 ezer forintig, más adózónál 200 ezer forintig terjedő mulasztási bírságot szab ki. A felhívásban foglalt elmulasztása esetén az előzőleg kiszabott bírság kétszeresét kell újabb határidő kitűzésével megállapítani.

A bejelentés, változásbejelentés hibás, valótlan adattartalmú, vagy hiányos teljesítése esetén a magánszemély 100 ezer forintig, más adózó 200 ezer forintig terjedő mulasztási bírsággal sújtható.

A kontár tevékenységet végző személyekkel szemben a mulasztási bírságról szóló határozatot kihirdetés útján közlik, tehát nem postai úton kézbesítik, és a határozat a közlés időpontjától kezdve attól függetlenül végrehajtható, hogy ellene jelentettek-e fellebezést.

(A mulasztási bírság kiszabása mellett azonban az adóhatóságnak joga van arra is, hogy a kontár tevékenység eszközét, az árukészletet, a bírság összegének a mértékéig biztosítékkal lefoglalja.) Amennyiben az adóköteles jövedelmet szerző polgár adóazonosító jelét nem tudja közölni a munkáltatóval, illetve a kifizetővel, az a kifizetést megtagadja az adóazonosító jel közléséig. Az adókedvezmény, adómentesség, támogatás igénybevétele jogosító igazolás kiadását ugyancsak megtagadja az adatszolgáltatásra kötelezett szerv az adóazonosító jel közléséig.

Az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény 11–16. §-ai, 74. §-a. APEH információs füzetek

A magánnyugdíjpénztárak

A pályakezdők pénztártagsága

2002. január 1-jétől megszűnt a pályakezdők kötelezése a magánnyugdíjpénztári tagságra. Ezen időponttól kezdődően minden pályakezdő biztosított egyéni döntése, választása szerint lesz pénztártag és ezzel az ún. vegyes nyugdíjrendszer tagja, vagy kizárólag a tb. nyugdíjrendszer tagjává válik. *A pénztárvalasztás lehetősége megilleti a pályakezdőt a biztosítottá válásakor, az azt követő 15 napon belül, vagy ha ekkor nem él a pénztárvalasztás lehetőségével, bármely későbbi időpontban, legfeljebb azonban a biztosítottá válását követő év december 31-ik napjáig. (Ha tehát a pályakezdő a biztosítás kezdetekor a tb. rendszert választja, a következő év végéig egy alkalommal még lehetősége van magánnyugdíjpénztárba belépni.)*

A 2002. január 1-jétől hatályos jogszabály lehetővé teszi azt is, hogy a pénztárvalasztásra meghatározott legkésőbbi időpontig (a biztosítottá válást követő év december 31-ik napjáig) a pályakezdő meggondolja magát és visszalépjön (átlépjön) a kizárólagos tb. nyugdíjrendszerbe. (Ez a lehetőség megilleti azt is, aki a biztosítottá válásakor vált pénztártaggá, és megilleti azt is, aki a biztosítottá válásakor a tb. rendszert választotta, majd később magánnyugdíjpénztár tagjává vált. Az első esetben átlépésről, a második esetben visszalépésről beszélhetünk.)

A pályakezdő személy köteles a biztosítottá válását követő 15 napon belül foglalkoztatója felé nyilatkozni arról, hogy pénztártagságot kíván-e létesíteni. Amennyiben a nyilatkozat értelmében a biztosítottá vált személy nem kíván pénztártagságot létesíteni és a kizárólagos társadalombiztosítási rendszer mellett döntött, az erről szóló nyilatkozatot a foglalkoztató 15 napon belül megküldi az illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv részére.

Amennyiben a biztosított a pénztártagság létesítése mellett döntött, úgy az általa választott pénztár megnevezését, címét, bankszámlájának számát biztosítottá válásától számított 15 napon belül köteles munkáltatójának bejelenteni. Ha a biztosított e választási lehetőségével nem élt, kizárólagosan a társadalombiztosítási nyugellátási rendszer tagjává válik.

A pénztár a belépési nyilatkozat elfogadását továbbra sem tagadhatja meg, ha a biztosított a törvény, illetve az SzMSz előírásai szerint megfelel a pénztártagságra meghatározott feltételeknek. Ha a belépési nyilatkozat kézhezvételét követő 15 napon belül a belépési nyilatkozat elfogadását nem utasítja el, azt elfogadottnak kell tekinteni.

Ha a pénztár a belépési nyilatkozat elfogadását elutasította, ezt a tényt a biztosított az elutasítás kézhezvételét követő 3 napon belül köteles munkáltatójának bejelenteni.

A pénztár a záradékolt belépési nyilatkozatot, a záradékolást követő 8 napon belül, a pénztártag, a tagsági jogviszony létrejöttét igazoló okiratot pedig 15 napon belül köteles a foglalkoztató(i) részére megküldeni, illetőleg bemutatni. A foglalkoztató ezen okiratok ismeretében, vagy birtokában tud felelősséggel eleget tenni a tagdíjbevallási és befizetési kötelezettségének.

A tagsági jogviszony, a biztosítottá válást követő 15 napon belül magánnyugdíjpénztárhoz csatlakozó pályakezdő esetében, a belépési nyilatkozat pénztár által történő elfogadásakor jön létre, a Tbj.-ben meghatározott *biztosítási jogviszony keletkezésének napjára visszaható hatállyal*. A tagdíjfizetési kötelezettség ez esetben, ugyancsak a biztosítás kezdetének napjától áll fenn.

Abban az esetben, amennyiben a pályakezdő biztosítottá válásának időpontjában nem létesített pénztártagságot, lehetősége nyílik ezen időpontot követő év december 31. napjáig egy alkalommal döntését megváltoztatni, és a pénztárba belépni. Ez esetben a tagsági jogviszony a belépési nyilatkozat pénztár által történő elfogadásakor, azaz a záradékolás napjával jön létre. A tagdíjfizetési kötelezettség kezdete ez esetben a záradékolást követő hónap első napja.

2. Visszalépés a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe

A módosított jogszabályok alapján, mindazok a pályakezdők, akik 1998. június 30-át követően és 2001. december 31. között létesített biztosítási jogviszonyuk alapján kötelezően pénztártaggá váltak, 2002. december 31-ig pénztártagságukat megszüntetve visszaléphetnek (átléphetnek) a kizárólagos társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe. A visszalépésről a foglalkoztatójuk és a pénztár részére nyilatkozniuk kell, mely nyilatkozatban meg kell jelölni a visszalépés napját is. Ez nem lehet korábbi időpont, mint a nyilatkozattétel napja.

3. A foglalkoztató adatszolgáltatási kötelezettsége a pénztártagság létesítésével kapcsolatban
A foglalkoztató a biztosított által választott pénztár bejelentését követő 15 napon belül tájékoztatja a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletén (PSZÁF) működő Pénztárak Központi Nyilvántartását (PKN) a biztosított pénztárválasztásáról.

A foglalkoztatók adatszolgáltatási kötelezettségének részletes szabályait a többször módosított 172/1997. (X. 6.) Korm. rendelet tartalmazza. A foglalkoztató e rendelet 2. számú melléklete szerinti foglalkoztatói adatszolgáltatás megküldésével tájékoztatja a Felügyeleten működő központi nyilvántartást, azaz a PKN-t a biztosított pénztárválasztásáról.

E bejelentési kötelezettség egy alkalommal esedékes és az a foglalkoztató köteles teljesíteni, ahol a pályakezdő - akár a biztosítás kezdetét követő 15 napon belül, akár az azt követő év végéig - pénztártaggá válik. Ha ezután a biztosított munkahelyet változtat, az új foglalkoztatónak az adatszolgáltatást ismételtelen nem kell teljesítenie. Az adatszolgáltatásokat a foglalkoztatóknak a székhelyük szerint illetékes Központi Statisztikai Hivatal megyei vagy fővárosi igazgatóságán keresztül kell teljesíteniük.

PSZÁF tájékoztató

Az adózó képviselete

A képviseletnek anyagi jogi és eljárásjogi formái különböztethetők meg. Anyagi jogi képviselet esetén a képviselő a képviselt helyett és nevében eljárva a jognyilatkozataival - pl. szerződéskötéssel, tartozás elismerésével - a képviselt számára szerez jogokat, illetve vállal kötelezettségeket.

Az eljárási képviselet esetén viszont a képviselőnek az a feladata, hogy az általa képviselt személy eljárási jogainak érvényesülését segítse elő. Az Áe. 18. §-án alapuló, államigazgatási ügyben történő képviselet kizárólag eljárási képviseletet jelent. Így a képviselő az eljárási cselekményeivel közvetlenül sem önmagának, sem az ügyfélnek anyagi jogot nem szerezhet, ilyen kötelezettséget nem vállalhat. A képviselő elvégezheti mindazokat a cselekményeket, amelyek az adózót megilletik vagy terhelik, kivéve azokat, amelyeknél az adózó személyes közreműködése szükséges (pl. az adózó idézése esetén, ha személyes meghallgatása válik szükségessé).

Anyagi jogi képviselet

Az adóztatás területén az anyagi jogi képviselet körébe az Art. 96. § (2) bekezdése szerinti képviselet vonható, mely

szerint az adózó bevallását a 76. § (2) bekezdés szerinti képviselője, meghatalmazottja is aláírhatja, s ezzel a képviselő az adózó számára közvetlenül teremt kötelezettséget, illetve jogot.

Ez alapján magánszemély adózó esetében az adózó helyett törvényes képviselője, közokiratban, valamint teljes bizonyító erejű magánokiratban foglalt meghatalmazás alapján más nagykorú személy, ügyvéd, ügyvédi iroda, adószakértő, adótanácsadó írhatja alá a nyomtatványt. Nem magánszemély adózó esetén a rá vonatkozó jog-szabály szerint képviseleti joggal rendelkező személy, ügyvéd, ügyvédi iroda, adószakértő, adótanácsadó aláírása szerepelhet a nyomtatványon. A nyomtatványhoz - meghatalmazotti képviseletre- meghatalmazás csatolandó.

Eljárási képviselet

Az eljárási képviselet nem más, mint az adózó helyett vagy mellett eljárási cselekmények végzése abból a célból, hogy az adózó jogai maradéktalanul érvényesüljenek. A

képviselő megteheti mindazt az eljárási cselekményt, ami az ügyfelet megilleti vagy terheli (pl. kérelmet nyújthat be,

bizonyítékot vagy jogorvoslati kérelmet terjeszthet elő).

Részt vehet továbbá azokon az eljárási cselekményeken, melyeken az ügyfél jogosult, vagy köteles megjelenni. A képviselet - eredete alapján - háromféle lehet:

a) törvényes - amikor a képviseleti jog közvetlenül jogszabály rendelkezésére, jogszabályon alapuló hatósági rendelkezésre vagy jogszabály felhatalmazása alapján hozott szervezeti szabályzatra vezethető vissza.

b) meghatalmazáson alapuló - ami abból ered, hogy az adózó akarata szerint él azzal a - jogszabály által biztosított - jogával, hogy más személy útján vegyen részt a közigazgatási eljárásban.

c) kirendelésen alapuló - ez a kirendelt ügygondnok.

A meghatalmazás követelményei

A közigazgatási eljárásban általában elegendő az ügyfél által aláírt meghatalmazás becsatolása.

Adóigazgatási

eljárás esetére (is) szóló meghatalmazásnál a meghatalmazást közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni. Közokiratnak a Pp. 195. § (1) bekezdése alapján a bíróság, közjegyző, vagy más hatóság ügykörén belül az arra megszabott alakban kiállított okirat minősül.

A Pp. 196. § (1) bekezdése alapján teljes bizonyító erejű magánokirat az okirat, ha:

- az adózó az okiratot saját kezűleg írta és aláírta, vagy

- a nem saját kezűleg írt okiraton két tanú aláírásával igazolja, hogy az adózó az okiratot előttük írta alá, vagy aláírását előttük sajátkezű aláírásának ismerte el (ez esetben az okiraton a tanúk lakóhelyét (címét) is fel kell tüntetni), vagy

- az adózó aláírását vagy kézjegyét az okiraton bíróilag vagy közjegyzőileg hitelesítették, vagy

- a gazdálkodó szervezet által üzleti körében kiállított okiratot szabályszerűen aláírták, vagy

- ügyvéd (jogtanácsos) az általa készített okirat szabályszerű ellenjegyzésével bizonyítja, hogy az adózó a nem általa írt okiratot előtte írta alá, vagy aláírását előtte sajátkezű aláírásának ismerte el.

Tartalmi követelmények

A meghatalmazás a következőket kell tartalmazza: Nem magánszemély meghatalmazó esetén a meghatalmazó nevét, székhelyét, adószámát, a meghatalmazást kiállító képviseletre jogosult nevét, lakcímét, adószámát, illetve ha ilyennel nem rendelkezik, adóazonosító jelét, adóazonosító jellel nem rendelkező belföldi magánszemély esetén születési helyét, idejét, anyja nevét, adóazonosító jellel nem rendelkező külföldi állampolgár esetén útlevélszámát.

Magánszemély meghatalmazott esetén a meghatalmazott nevét, lakcímét, adószámát, illetve ha ilyennel nem rendelkezik, adóazonosító jelét, adóazonosító jellel nem rendelkező belföldi magánszemély esetén születési helyét, idejét, anyja nevét, adóazonosító jellel nem rendelkező külföldi állampolgár esetén útlevélszámát.

Nem magánszemély meghatalmazott esetén a meghatalmazott nevét, székhelyét, adószámát, továbbá a ténylegesen eljáró magánszemély(ek) nevét, lakcímét, adószámát, illetve ha ilyennel nem rendelkezik, adóazonosító jelét, adóazonosító jellel nem rendelkező belföldi magánszemély esetén születési helyét, idejét, anyja nevét, adóazonosító jellel nem rendelkező külföldi állampolgár esetén útlevélszámát.

A fentiekén túlmenően a meghatalmazáson szükséges feltüntetni a kiállításának időpontját is, illetve azt, hogy a meghatalmazás az adózási folyamat mely szakaszára, milyen eljárási cselekmények elvégzésére jogosít fel.

A meghatalmazott személyes eljárása esetén szükséges a meghatalmazott személyének azonosítása megfelelő igazolvány alapján. Ilyen: a személyi igazolvány, az új típusú vezetői engedély, illetve az útlevél.

Forrás: 7007/2001. sz. APEH irányelv

Jogi személyek büntethetősége

A 2001. évi CIV. törvény **uniós csatlakozásunkkal egyidejűleg bevezeti a jogi személyek büntethetőségét**. Jogi személyek mindazok az állami, önkormányzati, gazdasági és társadalmi szervezetek - sőt maga az állam is -, amelyek a saját nevükben önállóan szerezhettek jogosultságokat és kötelezettségeket, valamint saját vagyonnal rendelkeznek, s nevükben képviselőjük jár el. A magyar polgári jog jogi személynek minősíti többek között az állami vállalatot, a trösztöt, a leányvállalatot, a költségvetési szerveket, a szövetkezetet, a közös vállalatot, a kft-t és az rt-t, továbbá a közhasznú társaságot, az egyesületet és a köztestületet, az alapítványt is.

Jogalanyai: A magyar Büntető Törvénykönyv (1978. évi IV. tv.) az egyéni, személyhez kötődő büntetőjogi felelősségen alapul, ezért **a jogi személyek továbbra sem válnak** önálló büntetőjogi jogalanyokká, azaz **elkövetőkké**. A jogi személyek ellen csak akkor lehet majd büntetőjogi szankciókat alkalmazni, ha van olyan természetes személy, akivel szemben büntetőeljárást lehet folytatni, és az elkövető büntetőjogi felelősségéhez kapcsolható a jogi személy felelősségre vonása. A jogi személyek elleni büntetőeljárás szabályait is ugyanez a törvény szabályozza. A törvény szerint nem minden jogi személlyel szemben lennének alkalmazhatók büntetőjogi szankciók, ugyanis a közhatalmi, államigazgatási és önkormányzati igazgatási feladatot ellátó szervek, valamint a nemzetközi szervezetek nem tartoznak a törvény hatálya alá. A jogszabály szerint származékos a jogi személy felelőssége, ezért csak akkor alkalmazhatók vele szemben büntetőjogi intézkedések, ha a Btk. szerinti szándékos

bűncselekményt a jogi személy tevékenységi körében követték el, mégpedig az ügyvezetésre vagy képviselőre feljogosított tagja vagy tisztségviselője, felügyelő bizottságának tagja, vagy ezek megbízottja, illetve valamely tagja vagy alkalmazottja, és a bűncselekményt a vezető tisztségviselő felügyeleti vagy ellenőrzési kötelezettségének teljesítése megakadályozhatta volna. A felelősségrevonás további feltétele, hogy a bűncselekmény a jogi személy javára vagyoni előny szerzését célozza vagy eredményezze. A származékos jellegből adódóan a törvény szerint a bíróság csak akkor alkalmazhat szankciót a jogi személlyel szemben, ha a bűncselekmény elkövetőjét megbünteti. Amennyiben az elkövető azért nem büntethető, mert időközben meghalt, vagy kóros elmeállapotú, de a bűncselekmény a jogi személyt vagyoni előnyhöz juttatta, nincs akadálya a büntetőjogi intézkedéseknek.

A törvény három szankciót helyez kilátásba: a bíróság megszünteti a jogi személyt, ha azt bűncselekmény elkövetésének leplezésére hozták létre, vagy a tényleges tevékenység bűncselekmény elkövetésének leplezését szolgálja. A jogszabály alapján a **bíróság 1- 3 évre korlátozhatja a jogi személy tevékenységét**. A korlátozás ideje alatt a vállalkozás vagy szervezet nem végezhet nyilvános felhívás alapján betétgyűjtést, nem vehet részt közbeszerzési eljárásban, nem köthető vele koncessziós szerződés, nem minősíthető közhasznú szervezetté, nem részesülhet központi vagy helyi önkormányzati költségvetésből, elkülönített állami pénzalapokból, külföldi államtól, az Európai Uniótól vagy más nemzetközi szervezettől céljellégű támogatásban, nem folytathat egyéb olyan tevékenységet, amelynek gyakorlásától a bíróság eltiltja. **A bíróság csak egyes tevékenységektől is eltilthatja a jogi személyt**. A jogi személlyel szemben kiszabható pénzbírság legalacsonyabb összege 500000 forint, maximálisan pedig a bűncselekménnyel elért vagy elérni kívánt vagyoni előny értékének háromszorosa szabható ki. Amennyiben a kiszabott bírságot nem fizetik meg, végrehajtási eljárás indítható a jogi személy ellen. A bíróság a tevékenység korlátozását és a pénzbírság kiszabását együttesen alkalmazhatja.

Magyar Közlöny 2001.évi 153. szám (12.24.)